

Β' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ
σε έγχρωμες καρτέλες

Αναστασιάδης Χαράλαμπος
δάσκαλος

ΑΛΦΑΒΗΤΑ

Αα	Ββ	Γγ	Δδ
Εε	Ζζ	Ηη	Θθ
Ιι	Κκ	Λλ	Μμ
Νν	Ξξ	Οο	Ππ
Ρρ	Σσς	Ττ	Υυ
Φφ	Χχ	Ψψ	Ωω

ΦΩΝΗΕΝΤΑ

Αα, Εε, Οο, Ηη, Ιι, Υυ, Ωω

Είναι 7 και φωνάζουν δυνατά!

ΣΥΜΦΩΝΑ

Ββ, Γγ, Δδ, Ζζ, Θθ, Κκ,

Λλ, Μμ, Νν, Ξξ, Ππ, Ρρ,

Σσς, Ττ, Φφ, Χχ, Ψψ

Είναι 17 και δε φωνάζουν δυνατά!

ΔΙΨΗΦΑ ΦΩΝΗΕΝΤΑ

αι, ει, οι, ου, υι

- παιδί
- εικόνα
- οικογένεια
- ουρανός
- υιός

ΔΙΨΗΦΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

μπ, ντ, τσ, τζ, γκ, γγ

- μπάλα
- νταούλι
- τσίχλα
- τζάκι
- άγκυρα
- φεγγάρι

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ

αυ { αβ (Παύλος)
αφ (ναύτης)

ευ { εβ (μαζεύω)
εφ (Δευτέρα)

ΔΙΦΘΟΓΓΟΙ

αϊ, άι, αη, οϊ, όι, οη

- αιτός
- νεράιδα
- κελαηδώ
- κοροϊδεύω
- ρόιδο
- βόηθα

ΔΙΠΛΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ

ΞΞ ΟΧΙ ~~κς~~

- Ξιφίας ΟΧΙ ~~κ~~σιφίας
- μαξιλάρι ΟΧΙ μα~~κ~~σιλάρι

ΨΨ ΟΧΙ ~~πς~~

- ψαλίδι ΟΧΙ ~~π~~σαλίδι
- ταψί ΟΧΙ τα~~π~~σί

ΤΕΛΙΚΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

Είναι τα σύμφωνα που μπαίνουν στο τέλος των λέξεων.

- όμορφος
- δεν
- καλοριφέρ
- παζλ
- κέικ

Συλλαβές είναι τα μικρά κομματάκια που χωρίζεται η λέξη.

ναι

1

συλλαβή

Μονοσύλλαβη

κα-λά-θι

3

συλλαβές

Τρισύλλαβη

κό-τα

2

συλλαβές

Δισύλλαβη

μα-ξι-λά-ρι

περισσότερες

από 3

συλλαβές

Πολυσύλλαβη

Κανόνες συλλαβισμού

Χωρίζονται

Όμοια σύμφωνα

- Θά-λασ-σα
- εν-νέ-α
- γράμ-μα-τα
- συλ-λα-βή
- αγ-γού-ρι
- Σαβ-βά-το

Δε χωρίζονται

Δίψηφα

φωνήεντα

- ει-κό-να
- λου-λού-δι
- οι-κο-γέ-νει-α
- παι-δό-το-πος
- υι-ο-θε-σί-α
- Δίψηφα σύμφωνα
- κα-μπά-να
- κέ-ντη-μα
- ά-γκυ-ρα
- κα-τσί-κα
- με-λι-τζά-να

Συνδυασμοί

Δευ-τέ-ρα

σαύ-ρα

Κανόνες τονισμού

1. Οι μονοσύλλαβες λέξεις δεν παίρνουν τόνο.

π.χ. μου, σας, ποιος, ναι, και, δεν, μην

2. Οι συνδυασμοί **ευ** και **αυ** όταν τονίζονται παίρνουν τόνο στο **ύ**.

π.χ. τ**α**ύρος, πε**υ**κο

3. Τα δίψηφα φωνήεντα **αι**, **ει**, **οι**, **ου**, όταν τονίζονται παίρνουν τόνο στο δεύτερο γράμμα.

π.χ. Μ**α**ίρη, σχολ**ε**ίο, αθρ**ο**ίζω, φ**ο**ύστα

Ερωτηματικά **πού** και **πώς** παίρνουν τόνο όταν ρωτάνε.

- **Πού** ήταν η Μαρία χθες;
- Πάρε τη σοκολάτα **που** είναι γλυκιά.
- **Πώς** πέρασες στα γενέθλια;
- Είπε **πως** θα πάει στη θάλασσα.

Διαζευκτικό **ή** παίρνει τόνο όταν διαλέγει.

- Έλα με τη μαμά **ή** με τον μπαμπά;
- Θέλεις παγωτό **ή** χρανίτα;

Διαλυτικά (¨)

- Τα διαλυτικά μπαίνουν στο **ι** και στο **υ** για να διαβαστούν χωριστά.

✓ **θ**εικός

✓ προ**ι**όντα

✓ παι**ι**δάκια

✓ α**υ**πνία

- Τα διαλυτικά δεν μπαίνουν όταν τονίζεται το προηγούμενο φωνήεν.

Στα **κεφαλαία** όμως:

✓ **κ**έικ

✓ ρολ**ο**ί

✓ νε**ρ**αίδα

✓ **ν**άιλον

✓ **Κ**ΕΪΚ

✓ **Ρ**ΟΛΟΪ

✓ **Ν**ΕΡΑΪΔΑ

✓ **Ν**ΑΪΛΟΝ

Απόστροφος (')

Η απόστροφος μπαίνει

- στο τέλος μιας λέξης

✓ **θα** ανέβω ---> **θ'** ανέβω

✓ **με** αγάπη ---> **μ'** αγάπη

✓ **από** τον ---> **απ'** τον

- στην αρχή μιας λέξης

✓ **θα** έρθω ---> **θα** 'ρθω

✓ **μου** είπε ---> **μου** 'πε

✓ **να** ήξερα ---> **να** 'ξερα

Τα γένη είναι τρία:

▪ **αρσενικό**

- ✓ Έρθε **ο** Άρης.
- ✓ **Ο** πίνακας έπεσε.

▪ **θηλυκό**

- ✓ Χάθηκε **η** γάτα.
- ✓ **Η** τσάντα λερώθηκε.

▪ **ουδέτερο**

- ✓ **Το** σκυλί τρώει.
- ✓ Φέρε **το** ποδήλατο.

Οι Αριθμοί είναι δύο:

▪ **ενικός** μιλάει για

- ✓ **έναν** (πίνακας)
- ✓ **μία** (σθήστρα)
- ✓ **ένα** (μολύβι)

▪ **πληθυντικός** μιλάει για

- ✓ **πολλούς** (πίνακες)
- ✓ **πολλές** (σθήστρες)
- ✓ **πολλά** (μολύβια)

Άρθρα είναι οι μικρές λεξούλες που μπαίνουν μπροστά από τις λέξεις και πάνε μαζί.

π.χ. **ο** πατέρας - **ένας** πατέρας
η σβήστρα - **μια** σβήστρα
το κουτί - **ένα** κουτί

Οριστικό

άρθρο

μιλάει για κάτι γνωστό.

ο

η **το**

Αόριστο

άρθρο

μιλάει για κάτι άγνωστο.

ένας

μια **ένα**

Τελικό (v) διατηρείται όταν η επόμενη λέξη ξεκινά από:

τη(v)	}	α, ε, ο, η, ι, υ, ω
μη(v)		κ, π, τ, ξ, ψ
δε(v)		
στη(v)		μπ, ντ, γκ, τζ, τσ

τη μαμά - **την** **ο**μπρέλα

μη βιάζεσαι - **μην** **τ**ρέχεις

δε θέλω - **δεν** **μ**παίνω

στη δουλειά - **στην** **ο**υρά

Ουσιαστικά είναι οι λέξεις που φανερώνουν:

πρόσωπα

- δασκάλα
- γιατρός
- παιδί

ζώα

- σκύλος
- γάτα
- πουλί

πράγματα

- κασετίνα
- ρολόι
- μαρκαδόρος

Ό,τι

Επίθετα είναι οι λέξεις που δείχνουν πως είναι τα ουσιαστικά και έχουν **τρία γένη**.

- **ο άσπρος** πίνακας
(ο άσπρος-η άσπρη-το άσπρο)
- **η κόκκινη** κασετίνα
(ο κόκκινος-η κόκκινη-το κόκκινο)
- **το σγουρό** μαλλί
(ο σγουρός-η σγουρή-το σγουρό)

Ορθογραφία Άρθρων

η - οι

Στον ενικό αριθμό

- το άρθρο **η** γράφεται με **ήτα**
 - ✓ **η** πιπέζα
 - ✓ **η** τσάντα

Στον πληθυντικό αριθμό

- το άρθρο **οι** γράφεται με **όμικρον γιώτα**
 - ✓ **οι** πιπέζες
 - ✓ **οι** τσάντες

Ορθογραφία Άρθρων

τον - των

Στον ενικό αριθμό

- το άρθρο **τον** γράφεται με **όμικρον**
 - ✓ **τον** γάτο
 - ✓ **τον** έμπορο

Στον πληθυντικό αριθμό

- το άρθρο **των** με **ωμέγα**
 - ✓ **των** γάτων
 - ✓ **των** εμπόρων

Ορθογραφία Άρθρων

της - τις

Στον ενικό αριθμό

- το άρθρο **της** γράφεται με **ήτα**
 - ✓ **της** κότας
 - ✓ **της** μάσκας

Στον πληθυντικό αριθμό

- το άρθρο **τις** γράφεται με **γιώτα**
 - ✓ **τις** κότες
 - ✓ **τις** μάσκες

Ορθογραφία **Αρσενικών**

Στον ενικό αριθμό

- τα αρσενικά σε **-ης** γράφονται με **ήτα**

- ✓ **ο** μαθη**τής**
- ✓ **ο** ναύ**της**

Στον πληθυντικό αριθμό

- τα αρσενικά σε **-οι** γράφονται με **όμικρον γιώτα**
- ✓ **οι** λύ**κοι**
- ✓ **οι** πον**τικοί**

Ορθογραφία **Θηλυκών**

Στον ενικό αριθμό

- τα θηλυκά σε **-η** γράφονται με **ήτα**.

- ✓ **η** πηγ**ή**
- ✓ **η** αγά**πη**

Στον πληθυντικό αριθμό

- τα θηλυκά σε **-εις** γράφονται με **έψιλον γιώτα**.
- ✓ **οι** λύ**σεις**
- ✓ **οι** ασκή**σεις**

Ορθογραφία **Ουδέτερων**

Στον ενικό αριθμό

- τα ουδέτερα σε **-ι** γράφονται με **γιώτα**

- ✓ **το** σκυ**λί** – **το** μολύ**βι**

Εκτός: δάκ**ρυ**, δίχ**τυ**, δό**ρυ**,
βρά**δυ**, στά**χυ**, οξύ

Στον πληθυντικό αριθμό

- τα ουδέτερα σε **-η** γράφονται με **ήτα**
- ✓ **τα** δά**ση** – **τα** κρά**τη**

Ρήματα είναι οι λέξεις που δείχνουν ότι κάποιος:

■ κάτι κάνει

✓ Η Άννα γράφει.

✓ Ο Άκης διαβάζει.

■ κάτι παθαίνει

✓ Ο λαγός παχιδεύτηκε.

✓ Πληγώθηκα στο πόδι.

■ είναι σε μια κατάσταση

✓ Το μωρό κοιμάται.

✓ Η μαμά χτενίζεται.

Ορθογραφία Ρημάτων

-ώνω

- τα ρήματα σε **-ώνω**

γράφονται με **ωμέγα**

✓ μεγα**λώνω**

✓ απ**λώνω**

✓ δαγ**κώνω**

✓ ξα**πλώνω**

✓ τε**ντώνω**

Ορθογραφία Ρημάτων

-αίνω

- τα ρήματα σε **-αίνω**

γράφονται με **άλφα γιώτα**

✓ ανε**βαίνω**

✓ κατε**βαίνω**

✓ μπ**αίνω**

✓ βγ**αίνω**

✓ πηγ**αίνω**

Εκτός: μένω, δένω, πλένω

Ορθογραφία Ρημάτων

-εύω

- τα ρήματα σε -εύω

γράφονται με **έψιλον ύψιλον**

✓ δουλεύω

✓ μαγειρεύω

✓ ψαρεύω

✓ παλεύω

✓ γυρεύω

Εκτός: κλέβω, σέβομαι

Ορθογραφία Ρημάτων

-ίζω

- τα ρήματα σε -ίζω

γράφονται με **γιώτα**

✓ ποτίζω

✓ σκουπίζω

✓ χτίζω

✓ γκρεμίζω

Εκτός: δανείζω, αθροίζω,
πρήζω, πήζω,

δακρύζω, κελαρύζω, συγχύζω

Ορθογραφία Μετοχών

-**ώ**ντας και -**ο**ντας

Όταν τονίζεται

- το -ώ γράφεται με **ωμέγα**

✓ γελ**ώ**ντας

✓ τραγουδ**ώ**ντας

Όταν δεν τονίζεται

- το -ο γράφεται με **όμικρον**

✓ τρέχ**ο**ντας

✓ παίζ**ο**ντας

Επιρρήματα είναι άκλιτες

λέξεις που φανερώνουν:

■ χρόνο

✓ χθες, σήμερα, αύριο...

■ τόπο

✓ εδώ, πάνω, κάτω...

■ τρόπο

✓ έτσι, αλλιώς, γρήγορα...

Ορθο γραφία

Επιθέτων σε

-ιμος, -ικος, -ινος

- **χρήσιμος, φρόνιμος**
- **παιδικός, μαγικός**
- **μάλλινος, πέτρινος**